

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 24.12.2018
Sayı : 470

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

8/1/2002 tarih, 4736 Sayılı Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal Ve Hizmet Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 18/4/2001 tarih, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ekte gerekçesi ile birlikte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih :	28 Aralık 2018
	Esas No: 2/1506

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ
24 Aralık 2018
Numara:

TBMM GELEN EVRAK
24 Aralık 2018
No: 405814
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

dhg7

GENEL GEREKÇE

Emekliler nüfusumuzun çok önemli ve büyük bir kesimini oluşturmaktadırlar. Türkiye’de 8 milyonu yaşlılık aylığı, 4 milyonu ise hak sahipliği olmak üzere toplam 12 milyon emeklimiz vardır. Yıllarca emekleriyle ülke ekonomisine ve kalkınmasına büyük katkı sunmuş emeklilerimiz, en fazla rahat edip huzurlu bir yaşam sürecekleri dönemde, Ak Parti hükümetlerinin yanlış politikaları nedeniyle büyük sorunlar yaşamaktadırlar. Ak Parti döneminde emekliler, sürekli haklarını kaybeden, yaşam koşulları gitgide zorlaşan bir toplum kesimi olmuşlardır.

Ak Parti hükümeti emeklilerin yasal hak ve güvencelerini düzenleyen 5510 sayılı kanunda 2008 yılında değişiklik yapmıştır. Ancak bu değişiklik, emeklilerin mevcut durumlarını düzeltip iyileştireceğine, zaman içinde emeklilerin sorunlarının daha da büyümesine hatta yeni sorunlu alanlar ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu değişiklik ile emeklilik yaşı yükseltilmiş, emekli aylığına hak kazanma koşulları ağırlaştırılmıştır. Bu sebeple milyonlarca vatandaşımız emeklilikte yaşa takılmış ve yasaca öngörülen yeterli primi ödemesine rağmen yaşının dolmasını beklemektedir. Farklı sosyal güvenlik sistemleri tek bir kuruma toplanmış ancak benzer çalışma gün ve prim ödemesine sahip olan emekliler arasında büyük eşitsizlikler ve maaşlar arasında büyük bir uçurum ortaya çıkmıştır. Kademeli bir sistem içinde emeklilerin maaşları adeta erimiş, emekli aylıklarına getirilen aylık bağlama oranlarındaki düşüş nedeniyle asgari ücretin ve açlık sınırının altında emekli aylıkları ortaya çıkmıştır. Tüm çalışma dönemini asgari ücret olarak geçiren dolayısıyla emeklilik primi en düşükten yatırılan bir çalışan, emekli olduğunda neredeyse asgari ücretin üçte biri oranında emekli aylığı alacak hale getirilmiştir.

2008 yılında yapılan değişikliklerin bu olumsuz sonuçları, yıllar içinde emekliler tarafından büyük oranda hissedilmiştir. Öte yandan emeklilerin haklarıyla ilgili bundan sonra da iyileştirmeler yapılmazsa, ekonomideki olumsuzlukların da artmasıyla emeklilerin yaşam koşulları çok daha zorlaşacaktır.

Emeklilerin içinde bulunduğu olumsuz durum bugün itibarıyla rakamlara şöyle yansımıştır. TÜİK tarafından Asgari Ücret Tespit Komisyonu’na verilen görev doğrultusunda, bir aylık yaşam maliyeti Kasım 2017 ayı itibarıyla 1.893,90 TL. olarak hesaplanmıştır. En düşük SSK emeklisinin 1509 TL, bağımsız çalışanın 1351 TL., tarım emeklisinin ise 1064 TL., aldığı ülkemizde, ortalama bir emekli aylığı, devletin resmi kurumu olan TÜİK’in yaşam maliyetine ilişkin çıkardığı rakamın, 1603 TL olan asgari ücretin ve Kasım 2018 itibarıyla 1.943 TL. olan açlık sınırının çok altındadır.

2000 yılından önceki çalışma günü sayısının aylık bağlama oranı %70 iken, 2000 yılı sonrası bu oran %55’e kadar inmiştir. 2008 yılındaki değişiklik ile aylık bağlama oranı emeklilik türüne göre %35 ve %40’a indirilmiştir. Bu da emekli maaşlarının çok düşmesine neden olmuştur. Asgari emekli aylığında, asgari ücret karşısında bugün %28 kayıp yaşamıştır.

Aylık bağlama oranı düşürülürken, yaşamlarını ülke ekonomisine katkı ile geçiren emekliler milli gelir artışında pay almamış, hatta bu oranda önemli bir gerileme yaşamıştır. Milli gelirdeki 15 yıllık artış %126 olarak gerçekleşirken, emekli aylığının milli gelire oranı %34 oranında gerilemiştir.

Bugün, ilerlemiş yaşlarında birçok sağlık sorunu yaşayan emeklilerimizin maaşından muayene ücreti ve ilaç katkı payı adı altında kesintiler yapılmaktadır. Bu kesintiler de, zaten büyük sıklıkta içinde olan emeklinin yaşamını olumsuz etkilemektedir.

Öte yandan emeklilerin büyük çoğunluğu aldıkları maaşla kendileri ile birlikte işsiz olan çocuklarının ve hatta torunlarının da geçimlerini sağlamaya çalışmaktadırlar. Yani bir emekli maaşı ile çoğu zaman iki aile geçinmeye çalışmaktadır. Yine emeklilerin önemli bir bölümü kira da oturmaktadır.

Yapılan araştırmalar, gelir dağılımının bozulmasından, enflasyon ve döviz kurlarının artışından en fazla etkilenen kesimlerin başında yine emeklilerin geldiğini göstermektedir. Yine yapılan araştırmalara göre; emekliler arasındaki borçlanma oranı günden güne yükselmektedir. Enflasyon karşısında ödeme güçleri düşen emekliler, bugün borçlarını ödeyemez hale gelerek, haciz işlemlerine maruz kalmaktadırlar.

Tüm bu olumsuz tablo içinde geçinemeyen, açlık sınırının altında bir gelire yaşamaya çalışan emeklilerin çoğu ek iş yapmakta ve bu şekilde asgari ihtiyaçlarını giderip, geçinmeye çalışmaktadırlar. 8 milyon yaşlılık aylığı alan emeklinin %48'i çalışmaktadır. 2017 yılı itibariyle yeniden çalışma hayatına giren emekli sayısı 4 milyonu aşmıştır. Yani her iki emekliden biri çalışmaktadır.

AKP İktidarı tarafından emekliler, yıllardır sadece seçim dönemlerinde hatırlanmıştır. O dönemlerde verilen söz ve vaadler tutulmamış, emeklilerin her geçen gün daha da zorlaşan durumları görmezden gelinmiştir. Bugün toplumun önemli bir kesimini oluşturan emeklilerin maaşları ile, temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri ve günlük yaşamlarını sürdürebilmeleri mümkün değildir. Emeklilerin sorunları çözülmediği ve maaşlarında iyileştirme yapılmadığı takdirde durum sosyal bir yara halini alacaktır.

Anayasa'nın 2. maddesi ile düzenlenen sosyal devlet ilkesi gereği, emeklilerimizin içinde bulunduğu bu olumsuz duruma uygun çözüm önerileri üretilmelidir. Sosyal devlet, fertlerin sosyal durumlarıyla ilgilenen, kişiyi ekonomik hayatta yalnız bırakmayan, onlara asgari bir hayat düzeyi sağlamayı, herkes için insanlık onuruna yaraşır bir hayat seviyesi sağlamayı ödev sayan devlettir. Sosyal Devlette, gelir düzeyleri toplum içerisinde dengelenmeye çalışılır ve toplumun kesimleri arasında uçurumlar olmaması için gerekli önlemler alınır. Büyük çoğunluğu asgari ücretin altında maaş alan milyonlarca emeklinin sosyal devlet ilkesi gereği, en az asgari ücret düzeyinde emekli maaşı almasını sağlamak, yaşam düzeylerini iyileştirmek, sağlık hizmetlerine parasız erişmelerini sağlamak, genel bütçe içinde aldıkları payı yükseltmek iktidarın en temel görevlerinden birisidir.

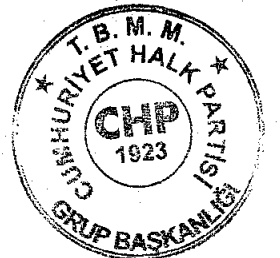
Emeklilerin aldıkları maaşları, ev kirası, elektrik, su, doğal gaz faturalarına dahi yetmemektedir. Teklif edilen değişiklik ile emekli vatandaşlarımızın temel ihtiyaçlarını gidermede onlara önemli bir destek sağlanacaktır. Çünkü emekli vatandaşlarımız, yüksek doğal gaz, elektrik ve su faturaları altında ezilmektedirler. Emekliler, ulaşım ücretleri nedeniyle evlerinden bile çıkmaktan imtina etmektedirler. Ulaşım, elektrik, su ve doğal gaz faturalarında indirimli tarife olarak adlandırılacak bu düzenleme ile açlık sınırının altında maaşlarla geçimlerini sağlamaya çalışan emeklilerimize önemli bir destek sağlanması amaçlanmıştır.

-Teklif edilen değişikliğin birinci maddesi ile brüt asgari ücretin altında maaş alan emeklilerin her türlü toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanmaları düzenlenmektedir.

-Teklifin ikinci maddesi ile brüt asgari ücretin altında maaş alan emeklilerin ikametgahlarında kullandıkları elektrik ve su ücretlerinin %50 den az olamamak üzere indirimli olarak ücretlendirilmesi sağlanmış olacaktır.

-Teklifin üçüncü maddesi ile ise brüt asgari ücretin altında maaş alan emeklilerin ikametgahlarında kullandıkları doğal gaz ücretlerinin %50 sinin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesine konulan ödenekten karşılanması öngörülmektedir.

**KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ ÜRETTİKLERİ MAL VE HİZMET
TARİFELERİ İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN İLE DOĞAL GAZ PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 8/1/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal Ve Hizmet Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin, 1 inci fıkrasındaki “refakatçileri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile yaşlılık, emeklilik, malullük ve vazife malullüğü ile dul ve yetim aylıklarının tutarı brüt asgari ücretin altında olanlar” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- 8/1/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal Ve Hizmet Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin, 6 ncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1005 sayılı Kanun ve 3292 sayılı Kanun kapsamında vatani hizmet tertibinden aylık bağlananlar ile 5434 sayılı Kanunun 56 ncı, mülga 45 inci ve 64 üncü maddelerine veya 5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesine göre harp veya vazife malullüğü aylığı bağlananların ya da 2330 sayılı Kanuna veya 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanarak aylık bağlanmasını gerektiren kanunlara göre aylık bağlananların veya harp veya vazife malulü sayılanlardan sınıf veya görev değiştirerek çalışmaya devam eden kamu görevlileri ile harp veya vazife malullüğü aylığı almakta iken 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında çalışmaya başlamaları nedeniyle ödenmekte olan aylıkları kesilenlerin, bu fıkroda sayılan kanunlar veya maddeler gereğince, yaşlılık, emeklilik, malullük ve vazife malullüğü ile dul ve yetim aylıklarının tutarı brüt asgari ücretin altında olanların ikametgâhlarında kullandıkları elektrik enerjisi ücreti %50’tan; belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücreti ise %50’den az indirim içermemek üzere belirlenecek tarife üzerinden alınır.”

MADDE 3- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Yaşlılık, emeklilik, malullük ve vazife malullüğü ile dul ve yetim aylıklarının tutarı brüt asgari ücretin altında olanlar yerleşik olduğu konutların doğal gaz kullanım bedellerinin %50’si Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bütçesine konulan ödenekten karşılanır.”

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

